

A bemutatást, ismeretterjesztést szolgálják a 21. századi technika segítségével interaktív módon alakított kiállítótermek. A kastély lenyűgöző előteréből egy nemesi szalonba érkezik a látogató, ahol korabeli bútorok, használati eszközök segítségével bepillantást nyerhet a főúri életmódba. A falon elhelyezett életrajzok, portrék, családi fotók az úrilak egykori lakóit ábrázolják.

A családtörténeti szobában a Kölcsey és a Kende család kapcsolatáról, történetéről szóló tablók, valamint a címentannal foglalkozó bemutatók láthatóak. A vitrinekben régészeti leletek és az épület néhány megmaradt használati tárgya, építőeleme tekinthető meg. Az érintőképernyős installáció segítségével bárki elkészítheti saját címerét.

A gasztronómiai kiállítás célja a nemesi és a paraszti konyhakultúra kapcsolatának a bemutatása. A teremben a vidéki ember konyhai tüzelőberendezései, bútorai, használati tárgyai mellett az étkezési szokásokról is tájékoztatást kap az érdeklődő. Az 1867-ből származó szakácskönyvet digitális formában lapozgatva régi receptek olvashatók, a leírások e-mailen megoszthatók.

A természetismereti szoba a Bereg-Szatmári-sík kialakulása, domborzati viszonyai mellett a növényborítottság változásáról is tájékoztatást ad. Bepillantást nyerhetünk a Természetvédelmi Őrszolgálat munkájába, valamint a védett területekről is sok információ olvasható. Az élőhelyek és a fajok változatos módon, gazdag képanyag felhasználásával ismertetik meg a látogatót a legfontosabb természeti értékekkel. A bemutatót egy izgalmas sötétszoba zárja.

A kastélypark

Az egykori Szamos ártér őshonos tölgy-köris-szil állományát alapul használva, annak idős fáit, cserjéit megőrizve, angol tájképi stílusban kezdődött el a park fejlesztése Kende Zsigmond által. Ekkor a még több mint ötvenhektáros parkba főleg lomblevelű fák kerültek: platánok, vérbükk, mocsártölgy, babértölgy, tulipánfa, egylevelű köris, gazdagítva a már meglévő fászszerűakat. Nagy részük a mai napig megtekinthető, azonban kétségkívül a legterebélyesebb, legszebb példányuk a kastély mögött látható, a több mint hétméteres törzskerületű platán képében. Később az unoka folytatta a gyűjteményes kert bővítését, akinek figyelme a tölvelevelűek felé fordult. Ekkor kerültek be - többek között - a tiszafa, kolorádófenyő, a duglászfenyő, az erdei fenyő, a simafenyő, a páfrányfenyő, a mocsárciprus és a hamisciprus mára hatalmasra nőtt egyedei.

A báró által megálmodott, majd utódok segítségével továbbfejlesztett angol tájképi kert, a maga nemében egyedülálló fa- és cserjegyűjteménynek, növény- és állatvilágnak ad otthont. A település által körülölelt park, a szépen fejűjtött kastély remek lehetőséget kínál a kikapcsolódásra, feltöltődésre, ismeretszerzésre egyaránt.

Cégénydányád Kölcsey-Kende Kastély

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

Mobil: +36-70/198-9731

Telefon: +36-44/716-003

E-mail: szatmarbereg@hnp.hu

www.hnp.hu/szatmarbereg

Postacím: 4900 Fehérgyarmat, Pf. 31.

LÁTOGATHATÓ:

május 1 – szeptember 30. között:

kedd – vasárnap: 09.00 – 17.00

hétfő: ZÁRVA

október 1 – április 30. között:

Előzetes bejelentkezés alapján.

www.hnp.hu/szatmarbereg

„Czégény Magyar falú, a' Kőlcsei uradalomhoz tartozó..., szántó földgyei mindenféle gabonát termenek, réttyei alkalmasak, legelője hasznos, ambár saját erdeje nints, de a Kőlcsei Uradalom ad mind tűzre, mint épületre fát.”

Szirmay Antal Szathmár vármegye' fekvése, története, és polgári esmérte (1810).

A Szamos folyó közelében fekvő Cégénydányád nagyközség 1912-ben Cégény és Dányád települések egyesítésével keletkezett. Ősi Kőlcsei-Kende birtok, a Szent Szűz tiszteletére emelt monostorát már 1181-ben említik, melynek alapítója Kőlcsei ispán volt, a későbbi Kőlcsey család őse.

bárá Kende Zsigmond az építető unokája

A kastély története 1833-ra nyúlik vissza, ekkor készült el a Kende Zsigmond által megálmodott, családja számára épített „háza”. A klasszicista stílusú kiterjedt parkkal szegélyezett úrilak a mainál keskenyebb és rövidebb, tipikus középtengelyes, szimmetrikus elrendezésű udvarház volt, amelyet egy korábbi építmény elbontása után, a község templomának szomszédságában emeltek.

Az építkezéssel párhuzamosan az angolkert is formálódott, az egykori ártéri erdő idős fái közé eleinte lomblevelű, távoli kontinensekről származó fák beültetésével, majd az unoka

jóvoltából tűlevelű fák, idegenhonos cserjék telepítésével gazdagodott a gyűjtemény.

Az anyagi lehetőségek változásával, a kor stílusának megfelelően Dr. Hülli Dezső tervei alapján 1913-1922 között több fázisban nyerte el az épület a jelenkori állapotát. Ekkortájt a kastélyt megnagyobbították, a déli oldalon önálló fürdőszobával ellátott családi lakrészt, az északi részen könyvtárat, vendégszobákat, cselédszállást alakítottak ki.

A régi kastély 1. Fotó: Alapfy Ártilla

A múlt század közepétől néhány évig úttörőtaborként használták, később általános iskola és napközi működött benne. 1958-tól az Állami Gyermeknevelő Otthon 55 fős létszámmal bentlakásos intézetet hozott létre, majd többszöri átépítés révén 80, később 100 férőhelyes koedukált otthont alakítottak ki.

A kastély 1989-ben 1. Fotó: Kelemen Jenő

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2004-ben a Megyei Önkormányzattól vásárolta meg az épületet, amely az országos védelem alatt álló Cégénydányádi-park Természetvédelmi Területen található. Az állagmegóvási munkákent elvégzett tetőfedést és esővíz-elvezetést követően a megfelelő pályázat hiányában a kastély évekig üresen állt.

Fotók: Habarics Béla

Alapállapot, bontás, építés

A megújítás 2015-ben kezdődött, melyet részletes levéltári és helyszíni-régészeti kutatás előzött meg. Az egykori átépítésekről nem maradtak feljegyzések, tervrajzok, ezért az egyes építési fázisokról csak a vakolateltávolítás, falbontás után felszínre került, adott korra jellemző építőanyagok, szigetelések, festések szolgáltatott információt. A Kende család ma élő leszármazottjai fényképek átadásával, emlékeik elmesélésével segítették a rekonstrukciót.

Az örökségvédelmi hatóság által irányított, régészeti és műemlékvédelmi szakemberek felügyeletével végzett munka célja, hogy a kastély és az ott látható kiállítások a nagyközönség számára biztosítsák a Kőlcsey-Kende család múltjának, történelmi szerepének, mindennapi életének a megismerését, és lehetőséget adjanak kapcsolódásra is.

